

بررسی نقش توسعه پایدار شهری بر امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر یاسوج

مینا صفرپور ۱
آمنه جوادی نیک ۲
طاهره مرادی فرد ۳

چکیده

بحث امنیت یکی از نیازهای اصلی و اساسی انسان‌ها از آغاز زندگی بوده است، امنیت پیوند عمیق با ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه دارد. هدف اصلی از این مقاله، بررسی نقش توسعه پایدار شهری بر امنیت اجتماعی در بین شهروندان ۱۵ تا ۶۵ ساله شهر یاسوج است. روش تحقیق به صورت پیمایشی است و داده‌ها به صورت میدانی جمع‌آوری شده‌اند. با توجه به ملاحظات نظری و عملی از تکنیک پرسش‌نامه برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است. جامعه آماری شامل افراد ۱۵ تا ۶۵ سال شهر یاسوج است که بر اساس سالنامه آماری ۱۳۸۷، جمعیت افراد ۱۵ تا ۶۵ سال شهر یاسوج ۱۰۹۱۸۶ نفر می‌باشد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۵ نفر تعیین شد. برای گردآوری داده‌ها از نمونه‌گیری طبقه‌ای چند مرحله، برای تعیین روایی تحقیق، از روایی سازه و برای سنجش میزان پایایی مقیاس‌های اصلی از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. آلفای کرونباخ امنیت اجتماعی ۰/۷۷، توسعه پایدار شهری ۰/۷۵ است.

نتایج حاکی از آن است که بین توسعه پایدار شهری و امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین بین دو متغیر تحصیلات و امنیت اجتماعی پاسخگویان تفاوت معناداری مشاهده نشد. همچنین بین جنسیت پاسخگویان و امنیت اجتماعی تفاوت معناداری وجود دارد. میانگین امنیت اجتماعی در میان مردان بیشتر از زنان است. نتایج فرضیه اخیر حاکی از آن است که بین رسانه و امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: توسعه پایدار شهری، امنیت اجتماعی، تحصیلات، رسانه، شهر یاسوج

^۱ کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه یزد، (نویسنده مسئول)، تلفن: ۰۹۱۷۳۴۴۶۶۷۴.

^۲ مدرس زبان و ادبیات فارسی جهاد دانشگاهی یاسوج

^۳ کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه یزد

مقدمه

طی صد سال اخیر، شهرها درصد زیادی از جمعیت را به سوی خود جذب کرده‌اند. اولین بار در تاریخ تعداد کسانی که در شهرها زندگی می‌کنند، به همان اندازه افراد ساکن در بیرون از شهرها رسیده است. پیش‌بینی‌های سازمان ملل برآورد کرده‌است که تا سال ۲۰۳۰ بیش از ۶۰ درصد مردم جهان در نواحی شهری زندگی خواهند کرد، با وجود اینکه شهرها تنها حدود ۲ درصد از سطح زمین را اشغال کرده‌اند، آنها بیش از نیمی از جمعیت جهان را در اختیار دارند، شهرها به دلیل نیاز به انرژی و خوراک به ساختارهای بزرگ مصرف‌کننده تبدیل شده‌اند (Egger, 2005: 2). مقیاس شهرنشینی و مشکلات ناشی از آن بیانگر این است که پیامدهای آنها در حال حاضر جهانی هستند (Hall, 2005: 153).

بنابراین بحث موضوع پایدار، باید افزایش تسلط شهرها و گسترش مناطق حوزه نفوذشان باشد. لوئیز مامفورد^۱ شهرهای آینده را شهری می‌داند که به پایین‌ترین سطح امکان زندگی فعال، خودکار و غیرارادی و کاملاً بی‌احساس و عاطفه تنزل یافته و به سطح ملزومات ماشین رسیده‌است. ساختار شهرها و منطقه‌ای آنها تغییرات چشمگیری را به واسطه تغییرات اجتماعی و اقتصادی ناشی از جهانی شدن در عرصه‌های ارتباطات و اطلاعات خواهد پذیرفت و شهرها نیازمند به بازساخت دوباره خویش برای همراهی با این دگرگونی‌ها خواهند بود، با افزایش سلطه جهانی شهرها، توسعه و مدیریت شهرها و نواحی پیرامونشان به عنوان پایه و اساس شکل‌گیری کنش‌ها و تعاملات اجتماعی و اقتصادی که باید بهتر درک شوند، ضروری است؛ زیرا پایداری جهانی تبدیل به موضوع روز جامعه جهانی معاصر شده‌است و رسیدن به این پایداری، بدون شناخت شهرها، به عنوان مهمترین نمود کالبدی تمدن بشری، به نظر غیرممکن می‌رسد. به طور کلی توسعه پایدار در شهرها را می‌توان چنین بیان کرد: «توسعه‌ای که ورودی آن به خروجی آن زبانی وارد نکند». بحث توسعه پایدار در گذشته بیشتر به ساخت‌های فیزیکی نظیر آب، برق، راه‌ها و حمل و نقل و غیره که شکل جامعه را تشکیل می‌داد، توجه نشان می‌داده‌است، این در حالی است که پایداری شهری با طراحی فیزیکی به دست نمی‌آید. افراد جامعه به عنوان سرمایه انسانی و اجتماعی نقش اصلی در توسعه پایدار داشته‌اند (شکوهی، ۱۳۸۲). اگر فرایند توسعه را کوششی هوشمندانه برای ارتقای سطح کیفی

¹- Lewis Mumford

زندگی مردم بدانیم، باید اذعان داشت که نیاز کشوری همچون ایران به فرایند توسعه به خصوص توسعه پایدار بسیار مشهود است.

دیدگاه مبتنی بر بعد اجتماعی یا پایه مساوات و عدالت اجتماعی توسعه پایدار معتقد است بازنگری اصلی در توسعه، انسان و اجتماعات او هستند. شکوفایی اقتصادی، سرمایه‌گذاری، توسعه رفاهی و هرگونه فعالیتی که به زمینه آرام و مطمئن در سطوح مختلف جامعه نیاز داشته باشد، همه در گروه تأمین و گسترش امنیت است، در واقع امنیت در زمره اهداف، منافع و ارزش‌های اصولی جامعه است (کاظمی، ۱۳۷۲: ۱۱۷). کارآمدی یک جامعه به هماهنگی ارزشی یا اخلاقی و انگیزه‌های افراد برای همکاری در یک فعالیت مورد علاقه بستگی دارد. این ارزش‌ها نقش اصلی در تعاملات بشری ایفا می‌کنند. به عبارتی، باید علاوه بر ابعاد اجتماعی، اقتصادی و محیط زیستی و نهادی پایدار، بعد اخلاقی را به عنوان پنجمین بعد در دستیابی به پایداری مورد نظر قرار داد. وجود ارزش‌ها و هنجارهای مشترک در سطح جهان نسبت به پایداری در همه جوامع، مطمئناً دستیابی به پایداری جهانی را نیز امکان‌پذیرتر خواهد کرد (مولدان و بیلهارز، ۱۳۸۱: ۱۲۲).

امنیت از نیازها و انگیزه‌های اساسی انسان به شمار می‌رود، به طوری که با زوال آن، آرامش خاطر انسان از بین می‌رود و تشویش، اضطراب و ناآرامی جای آن را می‌گیرد. مرتفع شدن بسیاری از نیازهای آدمی در گروه تأمین امنیت است، به طوری که آبراهام مازلو نیز در سلسله مراتب نیازها، احساس امنیت را بلافاصله پس از ارضای نیازهای اولیه قرار می‌دهد (کاهه، ۱۳۸۴: ۱۳۳) امنیت مقوله‌ای اساسی در هر نظام اجتماعی است و کشورها اولویت اول خود را به برقراری امنیت در جامعه اختصاص می‌دهند اما اینکه بخواهیم در جامعه‌ای صد درصد امنیت وجود داشته باشد، امکان‌پذیر نیست؛ زیرا جامعه از افرادی با آداب و رسوم و فرهنگ‌های مختلف تشکیل شده و همواره درصدی از جرم و جنایت در هر جامعه‌ای وجود دارد و این امر، تاحدی طبیعی است و به همان نسبت نیز، احساس ناامنی وجود دارد. اما گاهی اتفاق می‌افتد که این احساس بیش از حد در بین مردم به وجود می‌آید و این امر، در جامعه معضل تلقی می‌شود و باید با دقت بیشتری به آن پرداخته شود. امنیت پدیده‌ای چند بعدی است و مطالعه میزان آن در یک جامعه از جهات مختلف سیاسی، اقتصادی و اجتماعی امکان‌پذیر است.

نهادهای و مسئولان امنیت اجتماعی به عنوان محور اصلی ایجادکننده نظم و امنیت در جامعه، نیازمند مشارکت عمومی، مدنی و سازمانی می‌باشند (محبوبی منش، ۱۳۸۵: ۱۲). در واقع یکی از عواملی که به طور گسترده با میزان سلامت افراد در ارتباط است بحث امنیت اجتماعی است که از جمله نهادهای تأمین آن در جامعه، نیروی انتظامی است. فقدان سلامت اجتماعی، حاصل عدم جذب افراد در چارچوب‌های اجتماعی و در نتیجه عدم جامعه‌پذیری صحیح آنهاست.

متأسفانه طی سال‌های اخیر شاهد تحولات منفی‌ای در زمینه افزایش احساس ناامنی اجتماعی، افول سلامت اجتماعی، اختلال در سرمایه اجتماعی و انسانی بوده- ایم (ترکمانی، ۱۳۸۰: ۱۰۶). شواهد تجربی در جامعه ایران نشان می‌دهد که امنیت اجتماعی و احساس ناشی از آن، در وضعیت چندان مطلوبی قرار ندارد. نتیجه یک نظرسنجی از سوی مرکز افکار سنجی دانشجویان ایران (ایسپا) بیانگر این گفته است که ۸۱ درصد از ایرانیان به گونه‌ای احساس ناامنی می‌کنند (کلاهیچیان، ۱۳۸۴: ۱۵۴). در نظرسنجی دیگری از سوی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (ناجا)، طی سالهای ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ درباره سنجش میزان امنیت اجتماعی مراکز استان‌های کشور صورت گرفته است، میانگین احساس ناامنی کل مراکز استان‌های کشور در سال ۱۳۸۳ برابر با ۷۹/۱۵ شده است. در سال ۱۳۸۴ میانگین ناامنی موجود در جامعه برابر با ۹۳/۱ و میانگین اساس ناامنی ۵۶/۹ محاسبه شده است (ناجا، ۱۳۸۳). امروزه با توجه به گسترش شهرنشینی و رواج ناامنی‌های اجتماعی در شهرها، مطالعه و پژوهش توسعه پایدار و امنیت و راهکارهای تقویت امنیت، انجام چنین پژوهش‌هایی در سطح استان‌ها به خصوص استان کهگیلویه و بویراحمد به خصوص شهر یاسوج ضروری است. از آنجایی که موضوع ناامنی در شهرهای درون مرزی، ناشی از آسیب‌های اجتماعی درون خود جامعه شهری است، بنابراین یک شهر یا استان پایدار برای پیشرفت، نیازمند یک محیط پایدار و امن برای ساکنانش است. زمانی که اعتماد و اطمینان فرد نسبت به ایمینی و امنیت کاهش یابد، توانایی شخص برای زندگی مناسب به طور چشم‌گیری ناکام می‌ماند. با توجه به بحث توسعه پایدار شهری و رسیدن به محیطی سالم و امن، ضروری است که نه تنها کیفیت ابعاد فیزیکی مدنظر قرار بگیرد بلکه بعد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را نیز شامل شود. در چند دهه اخیر به دلیل گسترش شهرنشینی و رواج ناامنی‌های اجتماعی در شهرها، مطالعه موضوع امنیت در شهرها ضرورت می‌یابد و این موضوع، در شهرهای بزرگ و به خصوص استان‌های در حال توسعه از جمله استان کهگیلویه و

بویراحمده، به ویژه شهر یاسوج اهمیت می‌یابد و با توجه به اهمیت موضوع، تاکنون کمتر مقاله‌ای پیرامون این موضع در شهر انجام گرفته‌است. بنابراین این پژوهش بر آن است تا به بررسی توسعه پایدار شهری بر امنیت در شهر یاسوج و شناسایی راهکارهای مناسب برای ارتقاء امنیت اجتماعی به مطالعه موضوع بپردازد.

مبانی تجربی

مختاری و همکاران (۱۳۸۷) در تحقیقی به تعیین عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهر یاسوج پرداخته‌اند. یافته‌های تحقیق نشان داد که تفاوت معناداری میان افراد جوان و افراد مسن، میان افراد مجرد و متأهل، میان لرها و سایر اقوام و ... از نظر احساس امنیت اجتماعی وجود دارد. همچنین، رابطه مستقیم و معناداری بین متغیرهای مستقل پایگاه اقتصادی-اجتماعی، اعتماد اجتماعی، میزان دینداری، نگرش نسبت به عملکرد پلیس و متغیر وابسته میزان احساس امنیت اجتماعی دیده شد. در بین متغیرهای تحقیق، اعتماد اجتماعی با ۳۲ درصد، بیشترین سهم را در تبیین احساس امنیت اجتماعی داشت. با استفاده از واریانس ترکیب خطی، متغیرهای مستقل ۴۱/۷ درصد از واریانس احساس امنیت اجتماعی تبیین گردید.

پورافکاری (۱۳۸۹) در مقاله‌ای با عنوان «چالش‌ها و فرصت‌های توسعه پایدار در شوشتر» معتقد است برنامه‌ریزی‌های شهری و روستائی همگی برای احیا و بازسازی کشورهاست. اصولاً در ایران برنامه‌های همسانی نسبت به توسعه استان‌ها و منابع آن صورت می‌گیرد که در بعضی مناطق از استان‌ها از مقبولیت بسیاری برخوردار است اما در بعضی مناطق، توسعه نتوانسته است خواسته‌ها و آرمان‌های مردم را برآورده سازد، از آن جمله می‌توان به شهرستان شوشتر اشاره کرد. برای دستیابی به این مسأله، شوشتر از ابعاد مختلف، یعنی؛ از ابعاد اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی مورد بررسی قرار گرفته- است. هاپ وود و همکاران (۲۰۰۵)، در مقاله‌ای بیان می‌کنند که توسعه پایدار، اگر چه به طور گسترده به عنوان یک عبارت و ایده استفاده می‌شود، معانی مختلف و همچنین پاسخ‌های مختلفی را در بر می‌گیرد.

به طور کلی، مفهوم توسعه پایدار، تلاشی برای حل نگرانی رو به رشد درباره طیف وسیعی از مسائل زیست‌محیطی با مسائل اجتماعی و اقتصادی است. برای کمک به درک آن، در این مقاله از سیاست‌های مختلف، گرایش‌های مختلف فکری در توسعه پایدار، چارچوب‌ها و نگرش‌های سیاسی، نسبت به تغییر و استفاده از تغییرات،

طبقه‌بندی و نقشه‌برداری شده است. توسعه پایدار برای مقابله با چالش‌های اساسی برای بشریت، در حال حاضر و آینده است. با این حال، برای انجام این کار، نیاز به وضوح بیشتر در معنا، تمرکز بر معیشت پایدار و رفاه و پایدار بلندمدت زیست محیطی، که نیاز به یک پایه قوی در اصول مرتبط اجتماعی و زیست محیطی و حقوق انسانی برابر دارد.

مبانی نظری

توسعه پایدار شهری

توسعه پایدار شهری در یک مفهوم انتزاعی و ذهنی، پایداری با حفاظت و یا بهبود سیستم‌های یکپارچه طبیعی که در کل زندگی در روی سیاره‌مان را شامل می‌شود، ارتباط دارد، نقطه مرکزی و کانون این سیستم‌ها و پایداری‌شان جمعیت انسانی است. به دلیل اینکه سلطه انسان‌ها و فعالیتشان است که به طور قابل ملاحظه‌ای محیط جهانی را متأثر کرده‌است (Cohen, 1995). در یک سیستم پویا مانند جامعه بشری، پایداری اساساً به معنی ثبات در طول زمان است. در نتیجه، این مفهوم چیزی نیست که بتوان آن را به راحتی اندازه گرفت و سنجید؛ زیرا یک کیفیت غیرثابت است نه یک نقطه ثابت (مولدان و بیلهارز، ۱۳۸۱: ۸۴).

نظریه نوسازی

نظریه‌پردازان نوسازی طبق یک سنت جامعه‌شناختی به یک تقسیم‌بندی دوگانه از جوامع سنتی در مقابل جوامع مدرن پرداخته‌اند؛ به طوری که از یک سو با جامعه سنتی توسعه‌نیافته و از سوی دیگر با یک جامعه مدرن توسعه‌یافته روبرو هستیم (ازکیا، ۱۳۶۵: ۳۸). این نظریه، توسعه را جایگزینی ارزش‌های ابتدایی و سنتی با ارزش‌های نوین می‌داند (ویستر، ۱۳۸۰: ۴۷). این نظریه بر الگوی توسعه درون‌زا تأکید دارد که در آن منابع داخلی و شرایط تاریخی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جامعه خودی مورد توجه قرار می‌گیرد. الگوی توسعه درون‌زا خودی و داخلی است و با شرایط تاریخی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جامعه بیگانه نیست. همچنین از تقلید و الگوبرداری محض و وابستگی به خارج اجتناب دارد و تلاش خود را برای تحقق توسعه‌ای همگون و متوازن در جامعه به کار می‌بندد (ازکیا، ۱۳۷۷: ۲۳). جامعه‌شناسان در تعریف نوسازی معمولاً به ابعادی چون تفکیک و تمایز اجتماعی و نقش‌ها و دگرگونی در کنش‌ها و غالب شدن کنش‌های عقلانی و منطقی در بین افراد جامعه توجه دارند (ازکیا،

۱۳۸۹: ۸۱). هوزلیتز نظریه خود را با عنوان ساخت اجتماعی و رشد اقتصادی بیان کرد. آنچه که او در کتاب خود مطرح می‌کند، این است که متغیرهای الگویی در کشورهای توسعه یافته بر اساس خصیصه‌هایی چون عام‌گرایی، سوگیری اکتسابی، و تفکیک کارکردها مشخص می‌شوند. در حالی که در کشورهای جهان سوم، بر اساس متغیرهایی نظیر خاص‌گرایی، سوگیری انتسابی و آمیختگی و تداخل کارکردها می‌باشد. او راه انتقال از جامعه سنتی به مدرن را حذف الگوهای سنتی می‌داند. هوزلیتز نتیجه می‌گیرد که کشورهای توسعه‌نیافته باید متغیرهای الگویی توسعه نیافتگی را از میان بردارند و متغیرهای الگویی توسعه‌یافتگی را اختیار کنند (ازکیا، ۱۳۸۹: ۹۹).

نظریه توسعه پایدار

مفهوم توسعه پایدار مفهومی است که در سال‌های اخیر در ادبیات جامعه‌شناسی مطرح شده است. در سمپوزیومی که در سال ۱۹۹۱ در لاهه برگزار شد، در مورد مفهوم توسعه پایدار آمده: اگر منظور از توسعه، گسترش امکانات زندگی انسان‌هاست این امر نه تنها در مورد نسل حاضر بلکه برای نسل‌های آینده نیز باید مدنظر باشد، منظور از توسعه پایدار تنها حفاظت از محیط زیست نیست، بلکه مفهوم جدیدی از رشد اقتصادی است. رشدی که عدالت و امکانات زندگی را برای تمامی مردم جهان و نه تعداد اندکی افراد برگزیده است.

در فرایند توسعه پایدار سیاست‌های اقتصادی، مالی، تجاری، انرژی، کشاورزی صنعتی و ... به گونه‌ای طراحی می‌شود که توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی را تداوم بخشد. توسعه پایدار به معنی عدم تحمیل آسیب‌های اقتصادی، اجتماعی و یا زیست‌محیطی، به نسل‌های آینده است (رحمانی، ۱۳۷۳: ۲۳). متأسفانه تاکنون تعریف جامعی از توسعه پایدار ارائه نشده است. تعریفی که بیش از همه مورد استفاده قرار گرفته، تعریف کمیسیون براتلند است؛ آن نوع توسعه‌ای که بتواند نیازهای کنونی را بدون از دست دادن توانایی‌های نسل‌های آینده در تأمین نیازهایشان تأمین کند (بحرینی، ۱۳۸۷: ۹).

وقتی از توسعه پایدار صحبت می‌شود، منظور توسعه‌ای است که به بقای بشر و رفاه کامل و همه جانبه آن می‌نگرد. توسعه پایدار با تمام زنجیره‌ها، فرآیندهای پویا، منابع انسانی، منابع طبیعی و نظام سخت‌افزاری جامعه در یک شکل تعاملی است و درصدد ایجاد تعامل بین حال و آینده، انسان و طبیعت و عدالت و رفاه بین و درون

نسل‌هاست (عیوضی، ۱۳۸۵: ۲). توسعه پایدار الگویی از تحولات اقتصادی، ساختاری و اجتماعی است که مزایای اقتصادی و دیگر مزایای اجتماعی زمان حاضر را بدون به خطر انداختن مزایای بالقوه آینده، بهینه می‌سازد (گودمن، ۱۹۹۱ به نقل از خاتور). آرکی نوتر (۱۹۹۲) معتقد است: توسعه پایدار در اصل، جست‌وجوی یک راهبرد برای رسیدن به کمال مطلوب است که بایستی به گونه‌ای باشد که از یک امر قابل قبول، در رابطه با نرخ رشد درآمد سرانه واقعی بدون نابودی سرمایه ملی و همینطور بدون تخریب سرمایه محیطی حمایت کند (Pearce, 1992). مفهوم پایداری یا توسعه پایدار متفاوت از سنجش مصطلح و مرسوم از رفاه اقتصادی است و تمایز اساسی این ایده، اداره معیشت و زندگی از درآمد و سرمایه یا به عبارتی پایدار ماندن سرمایه است. نمی‌توان تمام درختان جنگل را برید، چوب آنها را برای تأمین هزینه ساخت کارخانه‌های کاغذسازی فروخت و تصور کرد که تغییری در وضعیت سرمایه به وجود نیامده - است؛ زیرا کارخانه‌های کاغذسازی به جنگل نیاز دارند (Heeney, 1995).

نظریه توسعه پایدار شهری

نظریه توسعه پایدار شهری در راستای حمایت از منابع محیطی ارائه شده است. مبانی نظری این رویکرد، بر نگهداری منابع برای حال و آینده از طریق استفاده بهینه از زمین و وارد کردن کمترین ضایعات به منابع تجدیدناپذیر مطرح است (Blowers, 1994). این نظریه حاصل بحث‌های طرفداران محیط زیست درباره مسائل زیست‌محیطی به خصوص محیط زیست شهری است که به دنبال نظریه توسعه پایدار برای حمایت از منابع محیطی ارائه شد.

نظریه توسعه پایدار شهری موضوعی برای جلوگیری از آلودگی‌های محیط شهری و ناحیه‌ای، کاهش ظرفیت‌های تولید محلی، ناحیه‌ای و ملی، حمایت از بازیافت‌ها، عدم حمایت از توسعه‌های زبان‌آور و از بین بردن شکاف میان فقیر و غنی را مطرح می‌کند. همچنین راه رسیدن به این اهداف را با برنامه‌ریزی‌های شهری، روستایی، ناحیه‌ای و ملی که برابر با قانون کنترل کاربری‌ها و کنترل بیشتر در شهر و روستاست، می‌داند. این نظریه به مثابه دیدگاهی راهبردی، به نقش دولت در این برنامه‌ریزی‌ها اهمیت بسیاری می‌دهد و معتقد است دولت‌ها باید از محیط زیست شهری حمایت همه جانبه‌ای کنند (پاپلی یزدی ورجبی سناجردی، ۱۳۸۲: ۳۴۰). از نظر کالبدی، توسعه پایدار شهری یعنی؛ تغییراتی که در کاربری زمین و سطوح تراکم برای رفع نیازهای

ساکنان شهر در زمینه مسکن، حمل و نقل، اوقات فراغت و غذا به عمل می‌آید تا در طول زمان، شهر را، از نظر زیست محیطی قابل سکونت و زندگی را از نظر اقتصادی بادوام‌تر و از نظر اجتماعی همبسته و هماهنگ نگه دارد (Mukomo, 1996).

مؤلفه‌های توسعه پایدار

آموزش و دانشگاه

در دوران ما، آموزش و پرورش به عنوان موثرترین ابزار جوامع برای ورود به چالش‌های آینده مورد توافق قرار گرفته است و اصولاً پذیرفته شده است که در پرتو آموزش و پرورش امروز دنیای فردا شکل خواهد گرفت. دانشگاه، مهمترین عامل مؤثر در دگرگونی طرز نگرش و رفتار بشری است که در مسیر رشد اقتصادی، بهبود کیفیت زندگی، ایجاد دانش و مهارت، تأمین فرصت‌های شغلی و افزایش تولید جامعه به کار گرفته می‌شود. اهمیت آموزش و پرورش پایدار نه تنها در عرصه مطالعات که در عمل و نیز در عرصه نهادهای بین‌المللی مورد توافق جمعی قرار گرفته است. در خور توجه آنکه آموزش و پرورش نباید و نمی‌تواند صرفاً در تحصیلات رسمی خلاصه شود، بلکه هر نوع آموزش حتی اشکال سنتی یادگیری در منزل و اجتماع را نیز شامل می‌شود (بهرام-زاده، ۱۴۸۲: ۴۲-۳۵).

صنعت

تقویت بنیه تولیدی کشور و برپایی اقتصادی توانمند و پویا که بتواند از یک سو پاسخگوی الزامات ناشی از تأمین نیازهای جمعیتی، از جمله ایجاد شغل و درآمد برای نسل جوان و رو به ازدیاد جامعه باشد و با رشد تولید و عرضه کالاها و خدمات، زمینه‌های ارضای تقاضای فزاینده بازار داخلی و زدودن فقر و استقرار عدالت و افزایش رفاه و پیشرفت اجتماعی را فراهم آورد و از سوی دیگر، در عرصه رقابت شدید بین‌المللی بر قابلیت‌ها و امکانات نفوذ کشور در بازارهای تجاری جهان بیافزاید و ضرورت گریزناپذیر قطع وابستگی به نفت و تحکیم مبانی امنیت و اقتدار ملی را جامه عمل بپوشاند، مستلزم گسترش و تعمیق فرآیند صنعتی شدن و به عبارت دیگر رشد اقتصادی، دگرگونی ساختار، تحول تکنولوژیک و توسعه پایدار اجتماعی- فرهنگی کشور است.

دولت

در مسیر دستیابی به شرایط پایداری و به ویژه در دوران گذار، وظایف گسترده‌ای بر عهده دولت‌ها گذاشته شد. آنها موظف شدند تا مؤلفه‌های توسعه پایدار را در تمامی سطوح برنامه‌ها و سیاستگذاری‌ها رعایت کنند. دولت‌ها همچنین قادرند به صورت مستقیم و غیرمستقیم، با ایجاد شرایط مطلوب به تحرک بخش خصوصی در این عرصه کمک کنند (آرون، ۱۳۶۹: ۳۶). در روند دستیابی به توسعه‌ای مبتنی بر پایداری در جهان سوم ضرورتاً حضور فعال دولت‌های ملی، مشروط به رعایت مؤلفه‌های توسعه پایدار، نظیر مشارکت سیاسی و آزادی مردم در کشورهای مربوط باید مورد تأکید قرار گیرد. بدون تحرک و حمایت دولت‌ها به عنوان مهمترین عامل توسعه پایدار نمی‌توان توسعه-ای ملی، درون‌زا، متوازن و پایدار در جوامع جهان سوم تضمین کرد (بدیع، ۱۳۵۹: ۴۷).

دانش

در دنیای معاصر دانش به صورت روز افزونی به یک «کالای بین‌المللی» تبدیل شده و نهادهای بزرگ تحقیقاتی به «کارخانه‌های تولید دانش» مبدل شده‌اند. در پایان قرن بیستم، به ویژه کمیت و کیفیت تولید و توزیع دانش در اداره جوامع مدرن اهمیتی غیر قابل انکار یافته است. اطلاعات و دانش به طور عمده نزد ملت‌های صنعتی انبار شده و قرن‌ها آن بخش که از صافی‌ها عبور می‌کند، در سطح عموم به وسیله کتاب و فصلنامه و نظایر اینها منتشر می‌شود (ساعی: ۱۳۷۴: ۱۲۷).

ارتباطات

امروزه پیچیدگی عوامل و شاخص‌های مؤثر در توسعه به حدی است که کارشناسان در تعیین یک الگوی مشخص برای بررسی توسعه در یک جامعه عاجزند. از این رو با تلفیق عوامل گوناگونی چون آموزش و دانشگاه، دولت، صنعت، دانش و غیره به مفهوم گسترده و واحدی موسوم به توسعه پایدار رسیده‌اند. تأثیر و نقش ارتباطات در توسعه پایدار بسیار مهم و اساسی است. به همین دلیل، وقتی از توسعه ارتباطات و اطلاعات سخن به میان می‌آید، دامنه گسترده‌ای از فناوری‌های پیچیده ارتباطی در ذهن متبادر خواهد شد. توجه به توسعه ارتباطات و اطلاعات و پرداختن به آن از منظر تکنولوژیک می‌تواند راهگشای بسیاری از موانع و مشکلات در توسعه پایدار باشد (حسنی، ۱۳۸۴).

مدیریت شهری به دنبال پیدا کردن راه‌هایی است تا شرایط کار و زندگی را برای کلیه شهروندان خود فراهم کند. حتی در برخی از شهرهای جهان صنعتی، با این که منابع کافی و مدیریت کارا وجود دارد، مجموعه‌ای از مشکلات محیطی و اجتماعی، منجر به پیدایش فقر و ظهور یک طبقه فرودست جدید شهری شده است. امروزه مسائل و مشکلات شهری، با متغیرهای فراوان، از زمره مسایل بغرنج و نامنظم به شمار می‌آیند و در چارچوب این شناخت پدیده‌های شهری، مهمترین شیوه‌های تفکر برای حل مسائل شهری دو نوع است:

۱. تفکر فرایندی، یعنی به کار بستن این اندیشه که پدیده‌ها و مسائل شهری از جایی آغاز می‌شوند و دائماً تغییر شکل می‌دهند و پویا هستند.
۲. تفکر استقرایی یا جزء به کل، بدین مفهوم که برای شناخت و درک ماهیت مسائل باید آنها را ابتدا به عوامل تشکیل‌دهنده تجزیه کرد و سپس با کشف علل، با تحلیل آنها پرداخت (رضویان، ۱۳۸۹: ۲۴).

علاوه بر دو تعریف عمومی فوق، تعریف تخصصی دیگری عبارت است از مدیریت شهری به عنوان چارچوب سازمانی توسعه شهر. به سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌ها و عملیاتی اطلاق می‌شود که در پی اطمینان از تطابق رشد جمعیت با دسترسی به زیرساخت‌های اساسی مسکن و اشتغال هستند. بر این اساس، کارآیی مدیریت شهری وابستگی مشخصی به عوامل زمینه‌ای از قبیل ثبات سیاسی، یکپارچگی اجتماعی و رونق اقتصادی و نیز عوامل دیگری از قبیل مهارت و انگیزه‌های سیاست‌مداران و اشخاص استفاده‌کننده از این سیاست‌ها دارد. تحت این شرایط، چارچوب و ویژگی‌های سازمانی حکومت و مدیریت شهری به ویژه نقش اجرایی بخش دولتی و عمومی در آن، تأثیر بسیار تعیین‌کننده‌ای در موفقیت آن ایفا می‌کند. سیستم مدیریت شهری بنا به تعریف و به لحاظ وظایف عملی خود، موظف به برنامه‌ریزی توسعه و عمران شهری و اجرای برنامه‌ها، طرح‌ها و پروژه‌های مربوطه است. انجام این وظایف تعیین‌کننده نوعی هویت برنامه‌ریزی اجرایی برای آن است. در واقع مدیریت شهری، در قالب نظام برنامه‌ریزی اقتصادی، اجتماعی و قضایی حاکم بر کشور، اقدام به برنامه‌های توسعه شهری برای شهر می‌کند و سپس آن برنامه را در چارچوب نظام اداری - اجرایی حاکم، به پروژه‌های عملیاتی تبدیل کرده و به مرحله اجرا می‌رساند (کاظمیان، ۱۳۷۳: ۵۵).

برنامه مدیریت شهری دارای قابلیت‌های بالقوه‌ای برای کمک به توسعه شهرک‌ها و شهرها در جهان در حال توسعه است. این برنامه نواحی مهمی را تحت پوشش قرار

می‌دهد، مثل غیر متمرکز کردن کارهایش در سطح منطقه‌ای. این امر رابطه بین تعیین‌کنندگان سیاست و مدیران پروژه را از یک سو و نهادهای محلی که بوسیله برنامه مزبور یاری خواهند شد، از دیگر سو، تسهیل می‌کند. ایده استفاده از مشاوران محلی نیز مهم است؛ زیرا احتمال بیشتری می‌رود که آنها شناخت دقیقی از مشکلات محلی داشته باشند. به علاوه دربرگرفتن دستگاه اداری شهرداری به عنوان یکی از اجزای برنامه مدیریت شهری، می‌تواند به هماهنگی تمامی فعالیت‌های توسعه شهری بیانجامد. بنابراین انسجام اقدامات متفرقه را افزایش دهد. هر چند که این امر تا زمانی که برنامه مدیریت شهری برنامه‌ای متکی به درخواست و تقاضا است، صرفاً در صورتی به جریان خواهد افتاد که شهرداری‌ها خودشان درخواست کمک کنند. اجزای دیگر برنامه مدیریت شهری نیز دارای منطقی قوی هستند. با وجود این، گنجاندن و پیوند دادن آنها در درون یک چارچوب مفهومی معقول الزامی است. گروهی از متخصصان که مرحله اول برنامه مدیریت شهری را ارزیابی کردند، به طور گذرا به این مسأله پرداختند و ضرورت تقویت هویت برنامه مزبور را متذکر شدند (ادموند و ورنه، ۱۳۷۹).

شاخص‌ها و مؤلفه‌های احساس امنیت

عوامل جمعیتی شناختی

خصوصیات فردی به عنوان عواملی مهم در پیش‌بینی ترس از جنایت هستند و بیشتر از خصوصیات محلی می‌تواند برای پیش‌بینی ترس از جرائم مفید واقع شوند، بنابراین می‌توان اینگونه بیان نمود که تفاوت‌های فردی بیشتر از تأثیرات محلی می‌تواند به عنوان متغیر ترس از جرم شناخته شوند. همان‌گونه که می‌بینید جنسیت به عنوان مهمترین خصوصیت فردی پیش‌بینی ترس از جرم می‌باشد.

فرضیه تحقیق: زنان نسبت به مردان احساس امنیت کمتری دارند.

فرضیه تحقیق: احساس امنیت بر حسب گروه‌های سنی متفاوت است.

سرمایه اجتماعی و احساس امنیت

سرمایه اجتماعی به شبکه‌های اجتماعی، نهادهای محلی، هنجارهای مشترک اعتماد و تعاملات دوسویه بین اعضای جامعه که می‌تواند برای ایجاد فواید همگانی مورد استفاده قرار گیرد، اشاره دارد (پاتنام، ۲۰۰۰).

نقش نیروی انتظامی

نهاد ملی همچون نیروی انتظامی تأثیر زیادی بر کارهای جمعی شهروندان برای پایین آوردن نرخ جرم در محل زندگی دارد. اگر شهروندان احساس کنند که پلیس یا نهادهای اجرای قانون در کار خود شکست خورده‌اند، بی‌اعتمادی همراه با پیامدهای سوئی بر انسجام اجتماعی مستولی خواهد شد (دورکیم، ۱۹۷۷). یکی از عوامل مهم برای احساس امنیت، آگاهی افراد از عملکرد مثبت نیروی انتظامی است، ایجاد و حفظ امنیت از ارکان اصلی دولت می‌باشد و دولت تأمین‌کننده احساس امنیت شهروندان می‌باشد، نیروی انتظامی از جمله دستگاه‌های دولتی است که این امر خطیر را بر عهده دارد. فرضیه تحقیق: نقش نیروی انتظامی با احساس امنیت رابطه دارد.

عملکرد رسانه‌ها

رسانه‌ها به ویژه تلویزیون در شکل دادن به عقاید، نگرش‌ها و رفتارها تأثیرات اساسی دارند. جرج گرنبر نظریه پرداز پرورش معتقد است که باید به فهم جنبه‌های متمایز تأثیرات تلویزیون نائل شد، این جنبه‌ها شامل در معرض قرار گرفتن گسترده عامه‌های وسیع و ناهمگونی است که در معرض تولید و توزیع توده‌ای پیام‌های رسانه قرار دارند (ساروخانی و همکاران، ۱۳۸۴: ۱۹۱). فرضیه تحقیق: عملکرد رسانه‌ها با احساس امنیت رابطه دارد.

پایگاه اجتماعی - اقتصادی

نظریه فشار اجتماعی که رفتار انحرافی را نتیجه فشارهایی می‌داند که بعضی از مردم را وادار به کجروی می‌کند. بر اساس نظریه‌ها و چهارچوب نظری پژوهش مانند دیدگاه آسیب‌پذیری، نظریه فشار اجتماعی و احساس محرومیت نسبی اعتقاد بر این است که ویژگی‌های فردی به خصوص طبقه اجتماعی، تعیین‌کننده میزان احساس امنیت افراد می‌باشد و هر چه افراد در وضعیت مناسبی قرار داشته باشند، میزان احساس امنیت این افراد نیز بالاتر رفته و هر چه فرد به لحاظ اقتصادی در نیازهای کمی و کیفی زندگی‌اش ناتوان باشد، فرد به لحاظ داشتن امنیت در سطح پایین‌تری قرار می‌گیرد (ساروخانی و همکاران، ۱۳۸۵: ۹۱-۹۳).

فرضیه تحقیق: پایگاه اجتماعی - اقتصادی افراد با احساس امنیت رابطه مستقیم دارد.

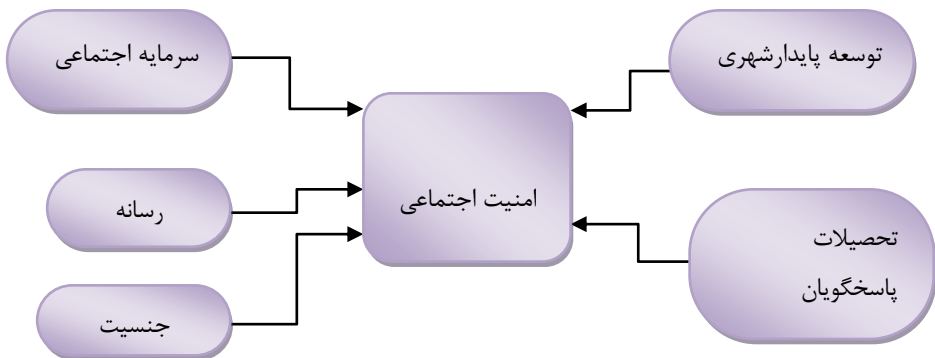
ویژگی‌های فیزیکی - اجتماعی شهر

افرادی که در فضاهای فیزیکی سالمی به سر می‌برند، به لحاظ احساس امنیت ضریب بسیار بالایی را نسبت به کسانی که فضای اطرافشان آکنده از اختلالات و بی‌نظمی‌هایی است که باعث به وجود آمدن احساس نامنی می‌گردد، دارند (احمدی ۱۳۸۶).

فرضیه تحقیق: ویژگی فیزیکی - اجتماعی شهر با احساس امنیت رابطه دارد.

مدل نظری تحقیق

مدل نظری تحقیق بر مبنای نظریات، مکاتب و دیدگاه‌های جامعه‌شناسی - روان‌شناسی که به ارتباط جنس، سن، سرمایه اجتماعی، فضای شهری، نقش نیروی انتظامی، عملکرد راسانه‌ها، پایگاه اجتماعی - اقتصادی مرتبط هستند، می‌پردازد. بنابراین طبق نظریات فوق می‌توان مدل نظری تحقیق را بدین صورت ترسیم کرد.

تعریف عملیاتی مفاهیم

شهر به عنوان یک سیستم

هدف اصلی شهر در یک محیط رقابت جهانی باید بر دو نکته متمرکز شود، یکی حداکثر استفاده البته به صورت پایدار از پتانسیل‌ها و قابلیت‌های اقتصادی و دوم، تأکید بر ایجاد فعالیت‌های اقتصادی متنوع در شهر، بدین جهت که شهر بتواند در مقابل نوسانات و اختلالات غیرمنتظره محیط جهانی انعطاف‌پذیری و توان مقاومت لازم را داشته باشد.

امنیت

اولین و اساسی‌ترین نیاز انسانی هر فرد امنیت است (شهرداری‌ها، ۱۳۸۱: ۴). برقراری امنیت به عنوان اساسی‌ترین نیاز انسانی، می‌تواند علاوه بر تأمین نیازهای اصلی (فیزیولوژیک) زمینه‌ساز تأمین سایر نیازها مانند تعلق، احترام و شکوفایی نیز باشد. **احساس امنیت:** احساس امنیت را می‌توان در امان بودن یا در امان حس کردن خود از تهدید تعریف نمود، در مقابل احساس ناامنی و ترس بر وضعیتی دلالت دارد که در آن افراد با محیط تهدیدکننده مواجه هستند (خمی‌ده سوخته، ۱۳۹۱).

امنیت اجتماعی: امنیت اجتماعی در تعریف مدرن آن بر حفظ و نگهداری احساس تعلق یا همان احساس ما بودن نظارت دارد؛ زیرا حراست و نگهداری از احساس ما بودن، در حفظ جامعه نقش دارد و اگر این احساس حفظ شود، افراد جامعه نسبت به مشکلات و مسائل جامعه احساس تعهد و تکلف می‌کنند (سام آرام، همان). **سرمایه اجتماعی:** سرمایه اجتماعی بر ارتباط و مشارکت اعضای یک گروه توجه دارد.

فرضیات تحقیق

- بین توسعه پایدار شهری و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد؛
- بین میزان تحصیلات پاسخگویان و امنیت اجتماعی تفاوت وجود دارد؛
- بین جنسیت پاسخگویان و امنیت اجتماعی تفاوت وجود دارد؛
- بین میزان استفاده از رسانه و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.

روش‌شناسی

روش تحقیق در مطالعه حاضر به صورت پیمایش است و داده‌ها به صورت میدانی جمع‌آوری شده‌اند. با توجه به ملاحظات نظری و عملی از تکنیک پرسشنامه برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است. جامعه آماری شامل افراد ۱۵ تا ۶۵ سال شهر یاسوج است که بر اساس سالنامه آماری ۱۳۸۷، جمعیت افراد ۱۵ تا ۶۵ سال شهر یاسوج ۱۰۹۱۸۶ نفر می‌باشد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۵ نفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد و با پذیرش ۵ درصد خطا تعیین شد. برای گردآوری داده‌ها از نمونه‌گیری طبقه‌ای چند

مرحله استفاده شد که ابتدا شهر به مناطقی تقسیم شد، سپس در هر منطقه با توجه به شرایط اقتصادی- اجتماعی به ناحیه‌های کوچکتری انتخاب گردید. باز از بین این نواحی خیابان‌ها و مسیرهایی مشخص شد که در این مسیرها به طور تصادفی خانه‌هایی به عنوان نمونه انتخاب شدند. در نهایت با مراجعه به درب منازل و مصاحبه حضوری، پرسشنامه‌ها تکمیل و اطلاعات جمع‌آوری شد. برای تعیین روایی تحقیق از روایی سازه استفاده شد، بر اساس نتایج بدست آمده، آماره آزمون KMO ۱ برای سازه امنیت اجتماعی (۰/۷۵۱) و توسعه پایدار شهری (۰/۷۷۶) به دست آمده که بیانگر کفایت اندازه نمونه است، همچنین شاخص مجذور کای برای آزمون کرویت بارتلت^۲، جهت کلیه سازه‌ها ($P < 0/001$) به لحاظ آماری معنادار است و نشان می‌دهد بین متغیرها همبستگی وجود دارد. برای سنجش میزان پایایی مقیاس‌های اصلی از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. آلفای کرونباخ امنیت اجتماعی ۰/۷۷، توسعه پایدار شهری ۰/۷۵ است.

یافته‌های پژوهش

یافته‌ها حاکی از آن است که ۱۶۹ نفر از پاسخگویان (۴۵/۱ درصد) زن و ۲۰۶ نفر (۵۴/۹ درصد) مرد هستند. در زمینه گروه سنی، بیشترین فراوانی برای گروه سنی ۲۶ تا ۳۵ سال است که ۱۲۹ نفر (۳۴/۴ درصد) و کمترین برای گروه سنی ۵۶ تا ۶۵ سال است که ۲۹ نفر (۷/۷ درصد) را شامل می‌شود. در زمینه وضعیت تأهل؛ ۱۶۳ نفر (۴۳/۵ درصد) مجرد، ۱۹۶ نفر (۵۲/۳ درصد) متاهل؛ ۲/۴ درصد مطلقه و ۱/۹ درصد همسر فوت شده هستند.

فرضیه اول: بین توسعه پایدار شهری و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.

جدول شماره (۱) نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین توسعه پایدار شهری و امنیت

اجتماعی

متغیر	فراوانی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
توسعه پایدار شهری	۳۷۵	۰/۱۸۷	۰/۰۰۰

1. Kaiser-Meyer-Olkin

²Bartlett's Test

با توجه به جدول فوق آزمون همبستگی پیرسون بین توسعه پایدار شهری و امنیت اجتماعی معنادار است؛ زیرا سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ است. میزان ضریب همبستگی ۰/۱۸۷ است که یک رابطه مستقیم بین دو متغیر وجود دارد. به عبارتی، هر چه میزان توسعه پایدار شهری بیشتر باشد، میزان امنیت اجتماعی نیز بیشتر می‌شود.

فرضیه دوم: بین میزان تحصیلات پاسخگویان و امنیت اجتماعی تفاوت وجود دارد.

جدول شماره (۲) نتایج آزمون تحلیل واریانس بین تحصیلات و میزان امنیت اجتماعی

تحصیلات	تعداد	میانگین	درجه آزادی	F	سطح معناداری
زیردیپلم	۵۰	۲۹/۶۸	۳۷۴	۱/۹۵۰	۰/۱۰۲
دیپلم	۸۸	۳۰/۹۲			
فوق دیپلم	۹۲	۲۷/۶۴			
لیسانس	۱۲۲	۳۰/۲۰			
فوق لیسانس	۱۲	۳۲/۱۶			
کل	۲۷۵	۲۹/۷۳			

جدول شماره (۲) نتایج آزمون تحلیل واریانس بین تحصیلات و میزان امنیت اجتماعی را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ است، این فرضیه رد می‌شود. به عبارتی بین میزان تحصیلات افراد و امنیت اجتماعی تفاوت معناداری وجود ندارد.

فرضیه سوم: بین جنسیت پاسخگویان و امنیت اجتماعی تفاوت وجود دارد.

جدول شماره (۳) نتایج آزمون تی بین جنسیت و میزان امنیت اجتماعی

متغیر	جنسیت	تعداد نمونه	میانگین	درجه آزادی	آزمون تی	سطح معناداری
امنیت اجتماعی	زن	۱۶۹	۲۸/۷۳	۳۷۳	۱/۹۷۰	۰/۰۴۹
	مرد	۲۰۶	۳۰/۵۴			

جدول شماره (۳) آزمون تی مستقل را در میان جنسیت و میزان امنیت اجتماعی را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ است، این فرضیه تأیید می‌شود. بنابراین بین دو گروه زنان و مردان از نظر امنیت اجتماعی تفاوت معناداری وجود دارد. با توجه به میزان میانگین‌ها، امنیت اجتماعی در مردان بالاتر از زنان است.

فرضیه چهارم: بین میزان استفاده از رسانه و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.

جدول شماره (۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین رسانه و امنیت اجتماعی

متغیر	فراوانی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
رسانه	۳۷۵	۰/۳۱۷	۰/۰۰۰

جدول (۵) همبستگی پیرسون بین رسانه و امنیت اجتماعی را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌کنید، سطح معناداری کمتر از پنج صدم است. بنابراین فرض صفر رد و فرضیه مخالف آن تأیید می‌شود. میزان ضریب همبستگی ۰/۳۱۷ است که یک رابطه مستقیم و همبستگی متوسطی بین دو متغیر وجود دارد. به عبارتی، هر چه میزان استفاده از رسانه بیشتر باشد، میزان امنیت اجتماعی نیز بیشتر می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس پیش‌بینی‌های سازمان ملل، تقریباً همه رشد جمعیتی در مناطق شهری روی خواهد داد. تا سال ۲۰۳۰ تقریباً ۶۰ درصد جمعیت جهان در مناطق شهری زندگی خواهند کرد.

تمام عرصه‌های زندگی متأثر از امنیت است؛ زیرا آنچه رفتار را بیش از همه تحت تأثیر قرار می‌دهد، عنصر ناخودآگاه است و امنیت متغیری است که ناخودآگاه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. با افزایش امنیت، کمال و استعداد‌های انسان امکان‌پذیر می‌شود و با کاهش امنیت، آرمان‌های انسانی کاهش می‌یابد، به گونه‌ای که گاه فرد کاملاً در خفت معنایی و هویتی فرو می‌رود؛ زیرا تعالی جامعه، رشد فکر و اندیشه، ارائه افکار نوین و نظریه‌های علمی و غیره همگی ریشه در عنصر امنیت دارد. نتایج فرضیه اول حاکی از آن است که بین توسعه پایدار شهری و امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین نتایج فرضیه دوم نشان داد بین دو متغیر تحصیلات و امنیت اجتماعی پاسخگویان تفاوت معناداری مشاهده نشد. همچنین بین جنسیت پاسخگویان و امنیت اجتماعی تفاوت معناداری وجود دارد. میانگین امنیت اجتماعی در میان مردان بیشتر از زنان است. نتایج فرضیه آخر حاکی از آن است که بین رسانه و امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

در مجموع می‌توان به تأثیرات رسانه بر احساس امنیت، با توجه به چهارچوب نظری و تئوری‌های مرتبط نقش رسانه در احساس امنیت مخاطبان پی برد؛ زیرا رسانه‌ها امروزه به دلیل منافع سودجویانه و ایفای نقش خود در جهت جذب مخاطبان بیشتر، از پیامهایی استفاده می‌کنند که در آن اغراق بسیاری به کار رفته و مصرف‌کنندگان عمده آنها تحت تأثیر چنین پیامهایی رفتار و کردارشان را تغییر می‌دهند.

راهکارهای پیشنهادی

سرمایه‌گذاری بیشتر دولت و ایجاد طرح‌های عمرانی و صنعتی بزرگ می‌تواند احساس امنیت در شهروندان را زیادتر گردد؛ تلاش نیروی انتظامی، ارشاد و فرهنگ اسلامی و دیگر نهادها برای از بین بردن شایعات ناامنی در شهر؛ همکاری نهادهای سیاسی، امنیتی و فرهنگی برای ایجاد جوی صمیمی در میان توده مردم با ایجاد تشکل‌های مردمی برای جلوگیری از آشوب‌ها و اغتشاشات؛ افزایش اعتماد اجتماعی بین شهروندان از طریق اطلاعات شفاف از طریق نهادهای امنیتی.

منابع

- ۱- ادموند و ورنه، (۱۳۷۹)، «مدیریت توسعه شهری یا توسعه مدیریت شهری»، جلال تبریزی، فصلنامه مدیریت شهری، شماره دوم؛
- ۲- احمدی، حبیب، (۱۳۸۶)، بررسی رابطه مشارکت مردمی و احساس امنیت اجتماعی مورد مطالعه شهر اسلام آباد غرب، WWW.SID.com؛
- ۳- ترکمانی، علی، (۱۳۸۰)، «تبیین افول سرمایه اجتماعی»، فصلنامه علمی- پژوهشی رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۳؛
- ۴- دهخدا، علی‌اکبر، (۱۳۷۷)، فرهنگ دهخدا، تهران: انتشارات دانشگاه تهران؛
- ۵- رضوانی، نوید، (۱۳۷۸)، «بهبود مدیریت شهری»، دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی وزارت کشور؛
- ۶- رضویان، محمدتقی، (۱۳۸۹)، مدیریت عمران شهری، چاپ دوم، تهران: پیوند نو؛
- ۷- ساروخانی، باقر، منیژه نویدنیا، (۱۳۸۵)، بررسی امنیت اجتماعی خانواده و محل سکونت در تهران، مجله اینترنتی فصل نو؛

۸- و شراره مهدی‌زاده، (۱۳۸۴)، «تلویزیون، مخاطب و نگرش»، مجله جامعه-

شناسی ایران، تهران: انتشارات آگاه، دوره ششم، شماره ۴؛

۹- ساعی، احمد، (۱۳۷۴)، «درآمدی بر شناخت مسائل اقتصادی و سیاسی جهان سوم»، تهران: نشر قومس؛

۱۰- سام آرام، عزت‌الله، (۱۳۸۸)، «بررسی رابطه سلامت اجتماعی و امنیت اجتماعی با تأکید بر رهیافت پلیس محور»، فصلنامه علمی- پژوهشی انتظام اجتماعی، سال اول، شماره اول؛

۱۱- شکونی، حسین، سید مهدی کاظمی محمدی، (۱۳۸۲)، «مؤلفه‌های اجتماعی- اقتصادی توسعه پایدار شهری»، پژوهش موردی قم، نخستین همایش مدیریت توسعه پایدار در نواحی شهری؛

۱۲- شورت، جان رنه، (۱۳۸۱)، نظم شهری (درآمدی بر شهرها، فرهنگ و قدرت)، ترجمه اسماعیل جاووشی، تهران: انتشارات دانشگاه تربیت معلم؛

۱۳- کاظمیان شیروان، غلامرضا، (۱۳۷۳)، الگوی مناسب سیستم مدیریت شهری در ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، دانشگاه شهید بهشتی؛

۱۴- کلاهچیان، محمود، (۱۳۸۴)، راهکارهای تحقق امنیت اجتماعی، مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، معاونت اجتماعی ناجا، تهران: انتشارات گلپویه؛

۱۵- مامفورد، لوئیز، (۱۳۸۱)، مدنیت و جامعه مدنی در بستر تاریخ، ترجمه احمد عظیمی بلوریان، تهران: انتشارات موسسه خدمات فرهنگی رسا؛

۱۶- ماهنامه شهرداری‌ها، (۱۳۸۱)، «امنیت در شهر، مقوله چند بعدی»، وزارت کشور، سازمان شهرداری‌های کشور، مهر، سال چهارم، شماره ۴۱؛

۱۷- محبوبی‌منش، حسین، (۱۳۸۵)، «تأملی کوتاه درباره آسیب‌های اجتماعی به عنوان مسأله امنیت عمومی»، فصلنامه دانش انتظامی، سال هشتم، شماره ۸؛

۱۸- مولدان، بدریچ و بیلهارز، (۱۳۸۱)، شاخص‌های توسعه پایدار، ترجمه نشاط حداد تهرانی و ناصر محرم‌نژاد، تهران: انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست؛

۱۹- ناجا، (۱۳۸۳)، گزارش نظرسنجی بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی در بین حاشیه- نشینان تهران بزرگ به تفکیک مناطق، تهران: معاونت اجتماعی ارشاد فاتب؛

20 Egger, Steve "Determining a sustainable city model", Environmental Modelling & Software, 2005

21-Hall, tim, . Urban geography, 3rd edition, Routledge, London and New York: 2005

22-Cohen, J. "Population growth and earth's human carrying capacity". Science 269: 1995, (341-347).